

отже, включення цих тем до освітніх стандартів зі спеціальності є важливим кроком, який дозволив би узгодити вітчизняні вимоги щодо освіти соціальних працівників із глобальною та міжнародною перспективою.

Список використаних джерел:

1. International Association of Schools of Social Work. (2014). *Global definition of social work: Review of the global definition*. International Association of Schools of Social Work. <https://www.iasw-aiets.org/global-definition-of-social-work-review-of-the-global-definition/>
2. International Association of Schools of Social Work. (2020). *Global standards for social work education and training* [PDF file]. <https://www.iasw-aiets.org/wp-content/uploads/2020/11/IASW-Global-Standards-Final.pdf>
3. Council on Social Work Education (CSWE). (2022). *Educational policy and accreditation standards (EPAS)*. Retrieved from <https://www.cswe.org/getmedia/bb5d8afe-7680-42dc-a332-a6e6103f4998/2022-Educational-Policy-and-Accreditation-Standards-%28EPAS%29.pdf>
4. Scottish Social Services Council. (2019). *SiSWE and ethical principles*. [PDF document]. <https://learn.sssc.uk.com/siswe/uploads/files/SiSWE-and-Ethical-Principles.pdf>
5. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, спеціальність 231 «Соціальна робота». (2019). *Міністерство освіти і науки України*. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf>

Гримова П.О., студентка МП-2
кафедри «Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
polina.hrimova@ukma.edu.ua

Наукова керівниця: **Савчук О.М.**, кандидат психологічних наук,
доцентка кафедри «Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
olena.savchuk@ukma.edu.ua

СПЕЦИФІКА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА НАСИЛЬСТВА З БОКУ ІНТИМНОГО ПАРТНЕРА СЕРЕД ПРЕДСТАВНИКІВ ЛГБТК+ СПІЛЬНОТИ

Домашнє насильство є актуальною проблемою, що має місце серед різних верств населення, проте ЛГБТК+ спільнота стикається з особливими викликами у цьому контексті. Однією з ключових особливостей для цієї групи є множинність дискримінації, коли окрім основної проблеми, пов'язаної з сексуальною орієнтацією та гендерною ідентичністю (далі - СОГІ), ЛГБТК+ особи часто переживають утиски через інші фактори, такі як раса, клас чи інвалідність (Humphreys, 2003). У випадку домашнього насильства основна увага приділяється саме специфічній динаміці СОГІ, де гендер і влада відіграють вирішальну роль.

Для ідентифікації насильства в стосунках ЛГБТК+ використовують поняття «ситуативне насильство в парі» та «інтимний тероризм». Ситуативне насильство в парі розглядається як «окремі випадки фізичної агресії, що виникають у результаті загострених конфліктів, але не супроводжуються постійним контролем і домінуванням». На противагу цьому, інтимний тероризм визначається як «систематичне залякування, емоційне та психологічне насильство, спрямоване на встановлення влади над партнером» (Typology of Domestic Violence, 2008).

Особливістю у стосунках ЛГБТК+ є те, що кривдник може не відповідати традиційному гендерному стереотипу «чоловік-кривдник», а постраждала особа – «скривджена жінка», що створює додаткові труднощі у виявленні та вирішенні проблеми (Yoshioka et al., 2020). Водночас специфіка динаміки влади у цих парах вимагає, щоб служби підтримки враховували різноманітність досвіду ЛГБТК+ осіб (Stewart et al., 2020).

Дослідження демонструють, що насильство з боку інтимного партнера трапляється в стосунках ЛГБТК+ з такою ж або навіть з більшою частотою, ніж у гетеросексуальних парах. Зокрема, 35,4% жінок і 21,5% чоловіків, які мають одностатевих партнерів, повідомляли про випадки фізичного насильства, тоді як серед осіб, що спільно проживають з представниками протилежної статі, ці показники становлять 20,4% і 7,1% відповідно (Ard & Makadon, 2011). Крім того, аналіз Gender, Violence, and Resource Access Survey показав, що 50% трансгендерних та інтерсексуальних осіб стикалися з насильством з боку інтимного партнера (Guadalupe-Diaz & Jasinski, 2016).

До ключових факторів, що сприяють поширеності насильства серед ЛГБТК+ пар, належать: попередній досвід дискримінації через СОГІ (Bermea et al., 2021; Swiatlo et al., 2020), страх бути «викритим» перед близькими або колегами (Harden et al., 2020; Understanding Intimate Partner Violence in the LGBTQ+ Community, 2020), відсутність доступу до компетентної підтримки, а також побоювання, що через стереотипи їм не повірять або звинуватять (Shurts et al., 2020; Tillewein et al., 2023).

Специфічними характеристиками насильства серед цих пар є тактики контролю, які застосовуються в ЛГБТК+ стосунках (Calton et al., 2015; Ireland, 2017). Так, у ЛГБТК+ парах традиційні уявлення про насильство, які асоціюють кривдника з чоловіком, а постраждалу з жінкою, не завжди мають місце. Пара може складатися з двох чоловіків чи двох жінок, або включати осіб з різною гендерною ідентичністю. Відповідно, часто кривдник використовує СОГІ партнера як засіб контролю, загрожуючи викрити його і таким чином посилити свою владу (LGBTQ Relationships, 2023).

Іншим специфічним фактором є проблема інтерналізованої гомофобії чи трансфобії (Bermea et al., 2021; American Psychiatric Association, 2019). Інтерналізована гомофобія

проявляється в тому, що постраждалі можуть почувати себе такими, що «заслужили» на насильство, що посилює самозвинувачення та ізоляцію, і кривдники виправдовують свої дії як спробу «виправити» SOGI партнера або применшувати серйозність проблеми (Woulfe & Goodman, 2018; Duke & Davidson, 2009).

Також важливим фактором є вплив колективного досвіду маргіналізації та системного гноблення на сприйняття насильства щодо інтимного партнера всередині ЛГБТК+ спільноти. Поєднання гетеронормативності та інших форм утисків створює значні бар'єри для тих, хто шукає допомогу, а прагнення зберегти «солідарність» може заважати відкритому обговоренню проблеми (Scheer & Vaams, 2019). На даний час наявні дослідження динаміки насильства в парах геїв і лесбійок, тоді як у трансгендерних та небінарних стосунках це явище залишається менш вивченим, що лише підсилює труднощі в отриманні підтримки.

Отже, специфічна динаміка домашнього насильства у ЛГБТК+ стосунках визначається множинними рівнями дискримінації, особливостями СОГІ, нетиповою гендерною структурою, в якій партнери не обов'язково є чоловіком та жінкою, та специфічними тактиками контролю. Врахування різноманітного досвіду постраждалих у ЛГБТК+ парах вимагає адаптації системи реагування на випадки домашнього насильства та перегляду підходів щодо виявлення таких випадків та надання комплексної допомоги тим, хто її потребує.

Список використаних джерел:

1. American Psychiatric Association (2019). Treating LGBTQ Patients Who Have Experienced Intimate Partner Violence.
2. Anderson, K. L. (2008). A typology of domestic violence: Intimate terrorism, violent resistance, and situational couple violence. *Contemporary Sociology*, 38(6), 532.
3. Ard, K. L., & Makadon, H. J. (2011). Addressing Intimate Partner Violence in Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Patients [Review of Addressing Intimate Partner Violence in Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Patients]. *Journal of General Internal Medicine*, 26(8), 930. <https://doi.org/10.1007/s11606-011-1697-6>
4. Bermea, A. M., Slakoff, D. C., & Goldberg, A. E. (2021). Intimate Partner Violence in the LGBTQ+ Community: Experiences, Outcomes, and Implications for Primary Care. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0095454321000087>
5. Calton, J. M., Cattaneo, L. B., & Gebhard, K. T. (2015). Barriers to Help Seeking for Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Queer Survivors of Intimate Partner Violence [Review of Barriers to Help Seeking for Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Queer Survivors of Intimate Partner Violence]. *Trauma Violence & Abuse*, 17(5), 585. <https://doi.org/10.1177/1524838015585318>
6. Duke, A., & Davidson, M. M. (2009). Same-Sex Intimate Partner Violence: Lesbian, Gay, and Bisexual Affirmative Outreach and Advocacy. *Journal of Aggression Maltreatment & Trauma*, 18(8), 795. <https://doi.org/10.1080/10926770903291787>

7. Guadalupe-Díaz, X. L., & Jasinski, J. L. (2016). "I Wasn't a Priority, I Wasn't a Victim." In X. L. Guadalupe-Díaz & J. L. Jasinski, *Violence Against Women*, 23(6), 772. <https://doi.org/10.1177/1077801216650288>
8. Harden, J., McAllister, P., Spencer, C. M., & Stith, S. M. (2020). The Dark Side of the Rainbow: Queer Women's Experiences of Intimate Partner Violence. *Trauma Violence & Abuse*, 23(1), 301. <https://doi.org/10.1177/1524838020933869>
9. Humphreys, C. (2003). Mental Health and Domestic Violence: "I Call it Symptoms of Abuse." *British Journal of Social Work*, 33(2), 209–226. <https://doi.org/10.1093/bjsw/33.2.209>
10. Ireland, J. L. (2017). Partner abuse and its association with emotional distress: A study exploring LGBTI relationships. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0160252716302631>
11. LGBTQ Relationships | Women Against Abuse. (2023). <https://www.womenagainstabuse.org/education-resources/learn-about-abuse/lgbtq-relationships>
12. Scheer, J. R., & Baams, L. (2019). Help-Seeking Patterns Among LGBTQ Young Adults Exposed to Intimate Partner Violence Victimization. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(17), 8050. <https://doi.org/10.1177/0886260519848785>
13. Shurts, W. M., Kooyman, L., Rogers, R. C., & Burlew, L. D. (2020). Assessing the Intersectionality of Religious and Sexual Identities During the Coming-Out Process. *Counseling and Values*, 65(1), 15. <https://doi.org/10.1002/cvj.12120>
14. Stewart, D. E., MacMillan, H. L., & Kimber, M. (2020). Recognizing and Responding to Intimate Partner Violence: An Update. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 66(1), 71. <https://doi.org/10.1177/0706743720939676>
15. Swiatlo, A., Kahn, N. F., & Halpern, C. T. (2020). Intimate Partner Violence Perpetration and Victimization Among Young Adult Sexual Minorities. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 52(2), 97. <https://doi.org/10.1363/psrh.12138>
16. Tillewein, H., Shokeen, N., Powers, P., Sánchez, A. J. R., Sandles-Palmer, S., & Desjarlais, K. (2023). Silencing the Rainbow: Prevalence of LGBTQ+ Students Who Do Not Report Sexual Violence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(3), 2020. <https://doi.org/10.3390/ijerph20032020>
17. Understanding Intimate Partner Violence in the LGBTQ+ Community. (2020). <https://www.hrc.org/resources/understanding-intimate-partner-violence-in-the-lgbtq-community>
18. Woulfe, J., & Goodman, L. A. (2018). Identity Abuse as a Tactic of Violence in LGBTQ Communities: Initial Validation of the Identity Abuse Measure. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(5), 2656. <https://doi.org/10.1177/0886260518760018>
19. Yoshioka, E., Palatino, M. C., Nazareno, J., & Operario, D. (2020). Intimate Partner Violence and Sexual Agency in a Nationally Representative Sample of Women and Girls in the Philippines. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(11). <https://doi.org/10.1177/0886260520976208>

Чермних А. О., студентка БП-4
кафедри «Школа соціальної роботи ім. В. І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
anna.chermnykh@ukma.edu.ua

Наукова керівниця: **Ростовська Т. В.**, магістр соціальної роботи,
старша викладачка кафедри «Школа соціальної роботи ім. В. І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»